

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

הכנסת אורחים
לודמיר
סמון לציון הרב הקדוש
רבי שלמה מקרלין זצוק"ל הי"ד

| גליון 41 |

פרשת עקב תשפ"א

שבוע של חיים

מתורתו בנושא השבוע

פרשת עקב

ואכלת ושבעת וברכת

בשם הרב הקדוש ר' שלמה מקארלין זצ"ל, ואכלת ושבעת-מין- וברכת. פירוש, שתשבע מברכת המזון שתברך אחר האכילה.

(ספר נפלאות חדשות)

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו'

תלמידו (של רבינו מרן הרש"ק זי"ע) הרה"ק ר"א מסטולין זצ"ל התאונן לפניו שחסר לו יראת שמים, ולקח רבינו הקדוש חומש והראה לו בפרשת היראה, ובזה לבד הגיע למדרגת יראה כעין של אביו הקדוש רבי אהרן הגדול זצ"ל.

(ברכת אהרן)

עצה לחיים

מה נחשב כגלגול שלג?!

ואכלת ושבעת השמרו לכם פירש"י ז"ל: כיון שתהיו אוכלים ושבעים השמרו לכם שלא תבעטו שאין אדם מורד בהקדוש ברוך הוא אלא מתוך שביעה, שנאמר פן תאכל ושבעת וגו', מה הוא אומר אחריו ורם לבבך ושכחת.

בשם הרב הקדוש ר' שלמה קארלינער זצוקלה"ה, אז סיא קומט צום עסין און מיא איז זיך מקרר פון תאות אכילה ווערט דאס גירעכינט גלגול שלג (כאשר בא לאכול, ומקרר את עצמו מתאוות האכילה, נחשב הדבר לגלגול שלג).

(בית אהרן קמו, א)

מסכת חיים

תולדות חיי (מא)

נסע מרן הרא"ש הזקן מסטטאלין זי"ע לשערישוב לרעו הרה"ק ר' משה משערישוב זי"ע. וכשהגיע לביתו אמרה לו הרבנית כי הוא בבית המדרש ולומד שם, והלכה לקרוא אותו מבית המדרש, ואז המתין הרא"ש זי"ע לבואו. כששמע הרה"ק ר' משה על דבר הגיעו אליו, קם מיד לקבל את פניו, השמחה ביניהם היה גדולה מאוד כי ידידותם היתה עד מאוד.

הסעודה שנשתבשה

תיכף הזמין הרה"ק ר' משה את ידידו הרא"ש זי"ע לסעודה בביתו, כשר' משה נכנס להרבנית וצויה אותה להכין תבשיל מיוחד כדי לכבד את האורח הגדול. וידוע כי הרה"ק ר' משה היה חי תמיד בדחוקות ועניות נוראה, וכפי אשר תיאר רעו הרא"ש את גודל העניות ששררה שם, כי ר' משה היה לו חדר אחד שבקצהו היה וילון ושם היה המטבח, והכין להם שולחן קטן וצר ועליו הניח מפה וקצת מלח וסוכר, ורחצו את ידיהם על חתיכה קטנה של לחם שחורה, וחיוכו על התבשיל. בעת שחיוכו ראה מרן הרא"ש זי"ע כי הרה"ק ר' משה נכנס למטבח ועומד ואוכל עם הרבנית תבשיל, ואח"כ חזר הרה"ק ר' משה למרן הרא"ש הזקן זי"ע ואמר לו כי הרבנית הכינה בשבילו תבשיל מיוחד כדי לכבדו, אולם התבשיל נשרף, וביישה להכניס אותה לפניו, לכן נכנסתי לשם, ואמרתי לה כי זה מצויי בכולם, ומסתמא היתה מרוב התרגשות, וכדי שלא תהיה לה חלישות הדעת אכלתי שם את הכל, ושיבחתי את התבשיל לעיניה, ובינתיים באמצע השיחה יצא התרגול שהכינו אותו לשבת ורץ לעבר תיבה שהיה עליו כלים, ונפלו הכלים ונשברו, ור' משה עמד עם רוב שמחה ועשה ברכה ברוך אתה וגו' שזכיתי לבלות את מעשה ידי, ואז לקח הימנו הרא"ש הזקן זי"ע ברכת פרידה ונפרדו ברוב אהבה וידידות.

ג' דברים למדתי

כשחזר לסטטאלין קרא הרא"ש הזקן זי"ע לבני משפחתו, וסיפר להם על ביקורו בשערישוב אצל ידידו ר' משה משערישוב זי"ע, ותיאר להם את גודל העניות ששררה שם בביתו של ר' משה, ואיך מסר את כולו לאורח, וסיים הרא"ש הזקן זי"ע כי שלשה דברים למד ממנו: א'. הכנסת אורחים אפילו אין די גרעסטע עניות, ב'. ווי אזוי מ'פירט א שלום בית היטן דעם כבוד פון די רעבעצן. ג'. מיר האבן געוואוסט אז מאיז זיך נישט מצטער אויף א הפסד פון געלט, אבער זיך אזוי פרייען און דאנקען דעם באשעפער האבן מיר נישט געזעהן ביז מיר זענען געווען ביי רבי משה'ן. [-] א. גם העני הגדול מצוה בהכנסת אורחים. ב. כיצד מכבדים את הרבנית. ג. כיצד להודות ולשמוח על הפסד [מומן].

אחרי הסתלקותו של מרן הרש"ק זי"ע הסתופף בצל תלמידו הרה"ק מרדכי מנעסכין זי"ע. ובספר מליצי אש (אות רנ"ט): "מוה"ר משה ז"ל משערישוב חד מתלמידי הרה"ק ר' מרדכי מנעשחין זי"ע גם אליו נסעו אלפי ישראל, לראות וללמוד ממנו קדושה וטהרה, כי הי' איש אלוקים קדוש יאמר לו, ונפטר ביום ל' תשרי שנת תקפ"ז לפ"ק זיעועכ"א".

בצל החיים והחמד

עוד מתלמידי רבינו הקדוש מקארלין זי"ע. היה הרה"ק רבי משה משערישוב זי"ע.

תחילה היה מתלמידי של הרה"ק ר' חיים חייקא מהמדורא זי"ע, ובהקדמה לספר"ק "חיים וחסד" מתורתו הרה"ק מאמדורא זי"ע נרשם " ...הרה"צ המפורסם מו"ה ר' משה זצלה"ה משערישאו ושם מנוחתו כבוד והוא היה מתלמידי הרה"צ המחבר הלז...".

בספר 'לישרים תהלה' (עמוד נ"ה) כתב אודותיו (בערך ה"רח"ח מהמדורא) "ורבים מגדולי וקדושי ישראל הלכו לאורו ליהנות מזיו אור תורתו ולחסות בצל כנפי קדושתו ומגדולי תלמידיו הנודעים לשם ה"ה הרב הקדוש א"א מו"ה משה משערישוב זצוק"ל ובנו הרב הקדוש צי"ע מו"ה שמואל זצוק"ל אשר מילא את ידו לכהן תחת אביו הקדוש הנ"ל בק"ק הני"ל".

וכן בספר 'אור ישרים' מסופר כי שמע הרה"ק רבי משה מקאברין זי"ע כי בשערישוב ישנו צדיק גדול וקדוש הרב מו"ה משה משערישוב ז"ל תלמידו של הרה"ק מו"ה חייקא מאמדור ז"ל והוא עוסק תמיד בתורה ובתעניתים וסגופים, נסע אליו ערך ב' שנים.

הרי החושך שלך

לאחר הסתלקותו רבו מהמדורא, הסתופף בצילו של מרן הרש"ק זי"ע, וכפי המסופר (ברכת אהרן עמ' נ') בטרם הסתלקותו של רבינו הרש"ק חלק לתלמידיו את מקומות מושבותיהם ולהרה"ק רבי משה משערישוב אמר: "דיר גיב איך דיא (לך אתן את) הרי חושך" ובאמת נתקל רבי משה בחומת התנגדות עזה בשערישוב.

התנגדות והתחרטות

על התנגדות זו אנו למדים גם ממכתבו של הגה"ח רבי ישראל שלמה זלמן אהרן הכהן זצ"ל השוי"ב בעיר שערישוב אל בנו (ומובא בשערי יצחק ורשא תרנ"ח), "שהכריזו בכמה קהילות דליטא על תלמידי הה"מ ממעזריטש ז"ל והגלוים אליו שאסור ליקח מאתם שום דבר מאכל פתם פת כותי וינים יין נסך וסור והתחתן עמהם וכו'... כאשר ראיתי הכרוז הלו שהכריזו גם פה שערישוב בהסכמת הרבנים דפה, ועשו יסורים גדולים להרב החסיד מו"ה משה ז"ל מפה שערישוב ולהגלוים אליו, ואחר זמן איזה שנים נתחרטו מזה וביטלו דבריהם הנ"ל והלכו לביתו לקבל פניו במועדים וביקשו מחילה מאתו, כידוע לרבים מזקני עירנו. וגם שמעתי מהרב ר' יעקב כהן נ"י שהוא ראה מכתב יד עצמו של הגאון הצדיק ר' לייב אבד"ק בריסק שביקש מראשי קהל דפה שערישוב שאל יצערו את הרב ר"מ כי זה משה האיש כו' ויתר הלשון אינני זוכר...".

תלמידים ורעים

רבי משה היה ידידו הקרוב של הרה"ק הרא"ש הזקן מסטטאלין זי"ע, וכפי המסופר: פעם

סיפור בחיים חיותו

על נכלאותו בחיים חיותו, ועל ציונו הקדוש ש"כשעומדים על הציון הוא ממש כמו בחיים חיותו" (הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע"א)

התיקון הנורא על רגע אחד של הפסקת דביקות בהשי"ת

בשבוע הקרוב כ"ז לחודש מני"א יחול יומא דהילולא של הרה"ק קש"ת האדמו"ר מטאהש זי"ע אשר סתלק מעימנו בשנת תשע"ה. אמנם שנים ספורות, אולם בגודל קדושתו וצדקותו עבודתו ויגיעתו נודע כחד מצדיקי קמאי. בין עבודותיו הנשגבות נודעה חיבה יתירה לסיפורי הוד קודש שנשמעו מפ"ק בעת התוועדות חסידים ושלחנותיו הטהורים אשר היו בבחינת למעלה מן המקום ומן הזמן. חן עילאי עתיק יומין הוצק בשפתותיו ובלשונו הטהור, ואלו נקבצו לספרי דברות קדשו "עבודה עבודה".

לכבוד יומ"ד, ליקטנו כמה מסיפוריו על רבינו הקדוש מקארלין זי"ע, מהם אשר כבר הובאו בגירסאות שונות, כאן ובמקומות אחרים. ועם זאת השארנו הדברים כפי שסיפרם הרה"ק בעל הילולא קדישא.

תחילה נביא את הסיפור המובא בכמה גרסאות אף ב"שמע שלמה" בפרשת שבוע זה על הפסוק "את ה' אלוךך תירא אותו תעבוד ובו תדבק" וגו'.

הרה"ק הר"ר שלמה מקארלין זי"ע, איקלע פעם אחת בעת נסיעתו בדרך, על הר גבוה ומשופע, והסוסים משכו את העגלה למורד ההר בכח גדול מאוד, והרה"ק היה בסכנת מות רח"ל, ומגודל הפחד, נפסקה דביקותו בה' לרגע אחד, ומרוב מרידות על שקריו כזאת, קיבל על עצמו לתקנה במסירות נפש בתשובת המשקל, כי היות שבדרכו הוצרך לעבור את הגבול בין שתי מדינות, מקום שלפי החוק צריכים לעמוד שם, ויכולין השומרים להרוג למי שאינו עומד, צוה הר"ר שלמה לבעל העגלה, כי בהגיעו להגבול לא יעמיד הסוסים, אלא יעבור את הגבול במכוון, כדי שיהיה עוד הפעם בפחד מות, ולא יפסיק דביקותו אף כשנתון בסכנת מות, וכן עשה, ואף בעת ההוא החזיק מחשבתו שלא להפסיק מדביקותו ה', ואחר כך צוה לחזור ולשלם כחוק המדינה, כי רק מקודם רצה לתקן מה שהיה בעיניו כחטא, בהפסיקו רגע אחד מדביקות השי"ת.

עד כדי כך גדלה מדריגת הר"ר שלמה'לע, שדבר זה שהפסיק רגע מדביקות השי"ת היה נחשב אצלו לחטא, ושב בתשובת המשקל על זה במסירות נפש, ועל כן עלינו לחשוב חשבוננו של עולם עד כמה אנו רחוקים מזה, ועד כמה מוטל עלינו לעבוד לתקן חטא אחד. (עבודת עבודה - שיחות קודש פר' דברים)

הרה"ק ר"ר שלמה מקארלין זי"ע זכה שאליו הנביא קבע דירתו אצלו בקביעות, ומסופר כי כאשר באו יהודי הכפרים אל הרה"ק בעל קדושת לוי מבראדיטשוב זי"ע, בבכיה על שפריצי הכפרים גזרו לגרשם משם, אמר להם הרה"ק מבראדיטשוב שישלחו לבקש מר' שלמה'לע מקארלין שיבא אליו, כי בהיות שאליו הנביא דר אצלו, ואם הוא יבא, יבא גם אליו עמו, ועל ידי זה בודאי תבוא הישועה.

החיים בלודמיר

החיים בלודמיר בעבר ובהווה

לודמיר ונהרותיה

קשה לדמיין לודמיר מבלי לציין את חשיבות הנהר. וליד הנהר - העמק העצום וכרי הדשא שעלה מהם ריח השחת. בתקופת קציר השחת נשמעה בלילה למרחוק, ברחובות לודמיר, שירת איכרים אוקראינים.

ואחרון אחרון, ספק נהר ספק ביצה, הסמוטש הידוע של לודמיר. הנהר, קטן וצר, מרבית השנה רפש ביצתי, בתקופת הגשמים מקבל צורה כלשהי של נהר. הסמוטש ידוע לזקן ונער, במיוחד לצעירים; כמו וולגה-מוסקבה, ויסלה-ורשה - כך סמוטש-לודמיר, ממש אהוב על הילדים. הוא זרם כמעט בכל רחובות היהודים. ילדים השתכשו בו בחופשיות בלי להתירא מן השקצים ומטביעה. כמעט במקום גן ילדים. אימהות היו חסרות דאגה.

בראש השנה הסתפקו רבים בנהר הקטן למטרת תשליך. הנהר הקטן היה באמת של "ההמונים", שירת אנשים חלשים, קטנים ולא מיוחסים; אף בקרקור הצפרדעים שלו לעת ערב, לא היה לו מה להתבייש בהשוואה לביצות הגדולות. ילדים קטנים היו מוצאים בו דגיגים רבים, עדות להיותו נהר זורם. הסמוטש שימש נהר וביצה. קניין יהודי טהור, בשעה שהביצה והנהר היו מחוץ לטריטוריה יהודית. כשנמש הקרח, היה גם הסמוטש שלנו מתערער ומציף, כמי שדורש יותר דרך ארץ לעצמו, בהראותו מה הוא מסוגל לעולל. כולם ממש נהנו מן הסמוטש שלנו, וכשאנו, כילדים, ראינו בעיתון שיש בוורשה רחוב בשם סמוטש (סמאטשא), הייתה שמחתנו שלמה.

נהר בלודמיר

בימים אלו, כאשר רבים מנצלים את הזמן להתרענן בחיק פלאי הבריאה בין צמרות העצים וקולות שכשוכי המים המפכים, זה הזמן המתאים לתאר את נהרותיה של לודמיר, כפי שהובאו ב'פנקס לודמיר' ע"י ב' זינגר תחת הכותרת "על נהרות לודמיר".

"מזכירים את לודמיר, נזכרים בנהרותיה" תיאורה של לודמיר לא יהיה שלם בלי תיאור של נהרות לודמיר. ביצה ענקית מחלקת את היישוב ליד סמטת תלמוד התורה ובית המרחץ עד לרכבת. השטח היה שומם ולא מיושב. גשרון צר עשוי כמה קרשים מתנודדים, לרוב שבורים, היה הדרך שהולכה לרכבת, מלבד הכביש עם אבניו המשוננות. הביצה הייתה עמוקה, גדולה, מגודלת עד מאוד סבך של צמחים. בימי קיץ חמים התכסה הכול ערפל וקרקור הצפרדעים נישא על פני מחצית לודמיר. הנהר של לודמיר כלל לא היה מוכר מחוץ ללודמיר, גם לא כל תושבי לודמיר ידעו מה שמו. קראו לו לפי מקום הימצאו. הנהר חצה את העיר ונראה עד שנשפך לבוג. זה היה בשני קצוות נפרדים של העיר. לכל אחד תפקיד וחשיבות משלו. נהר יפה מאוד ועמוק. שדות ועצים השתרעו סביבו בעמק עצום, מלא כרי דשא.

לודמיר הייתה תלויה ביותר בנהר. כשהתקלקלו הבארות (זה קרה לעתים קרובות), היו מובילי המים שואבים מים מן הנהר עד שתוקנו הבארות, וזה ארך זמן רב. בחורף היו חוצבים קרה, להכין למשך הקיץ. המשפחות הטובות ביותר כיבסו את כבסיהן בנהר בקיץ. חסידים היו הולכים לתשליך אך ורק לנהר, שהמים בו היו עמוקים, כולם רצו לנער חטאיהם במצולות ים.

רוצה לקבל את העלון במייל?

שלח הודעה ל-

A023011122@gmail.com

המעוניין לקחת חלק בהפצת העלון

מוזמן להתקשר

לקו לודמיר 02-30-111-22 שלווחה 8

הנדיב החפץ בעילום שמו

מעיר לונדון יצ"ו

לזכותו ולזכות משפחתו,

ושיציליה בכל מעשיו

לזכות עידן ישראל בן טרו אסתר

איריס בת סוליקה

וכל יוצאי חלציהם וכל הנלווים אליהם

להצלחתם, ברוב נחת ושלחה